

світу та кризу його метанарацій автор пропонує у край актуальну тематизацію давньої дискусії.

Вже в назві книжки можна побачити можливі шляхи виживання духовності та філософського розуму, які проходять через кризу, але на ній не зупиняються; на яких зберігається і примножується духовне багатство християнської цивілізації - шляхи синтезу, діалогу, духовної культури в її різних, але взаємодоповнюючих типах.

Для широкого загалу студентства книга Івана Мозгового надзвичайно корисна багатим енциклопедичним матеріалом, систематизованим і доступно викладеним. Текст має окремі підрозділи, цікаві для вузьких фахівців, але в цілому виконує і просвітницьку, і узагальнюючу роль, збираючи в одному томі факти, концепції, особистості з різних дослідницьких територій, пропонуючи читачеві цілісну картину антично-християнської духовної культури.

Отже, давня дискусія про антично-християнський синтез знаходить продовження на сторінках книг українських дослідників. В широкому історико-культурному контексті, окресленим автором, нові зустрічі християнства та платонізму відбуваються без конфліктів, в режимі плідного та висококультурного діалогу.

Коли дискусія переходить від руйнівної критики та емоційних звинувачень до зацікавлення іншим та заглиблення у його внутрішній світ, народжується діалог як якісно новий, вищий тип спілкування.

Іван Мозговий відтворює детальну картину історії і культури, в якій не має місця спрощенню, схематизму, категоризму, а отже немає місця й конфлікту, відносини двох духовних традицій набувають діалогового і творчого характеру.

*М. Черенков,
доктор філософських наук*

ЕТНІЧНА ІСТОРІЯ УКРАЇНСТВА

Про книгу Святослава Семенюка «Історія українського народу»

(Львів: «Апріорі», 2010. – 608с., 49,4 д.а.).

Ця книга є першим в українській історіографії дослідженням не стільки історії самої України, як глобальної історії українського етносу з моменту його народження і до сучасності, загальних закономірностей розвитку українства. Становлення української історичної науки відбувалося в роки, коли українці були поділені між різними державними утвореннями на теренах Центральної та Східної Європи. Відтак не були вироблені спільні критерії оцінки їх історії. Увага науковців зосереджувалася переважно на історичній долі українства лише в межах кількох

губерній Російської імперії на її південному заході. Величезні масиви українських етнічних та історичних земель залишалися поза вивченням, а це виключало можливість простежити еволюцію українства у просторі і часі протягом усієї його історії. Відбулося зміщення акцентів з історії українців як етносу на обмежену в історичних рамках історію української державності. Етнічна історія була підмінена територіальною. Це не давало також можливості для визначення справжнього місця українського народу серед індоєвропейців та інших народів світу.

Першою, найбільш фундаментальною формою суспільної свідомості, наголошує С. Семенюк, була етнічна. З її появи й починається історія людства. Етнічна свідомість являє собою системну якість, що включає у себе цілу гамму етнічних почуттів, систему поглядів, правил і норм, культуру і мистецтво, виробляє свій, характерний лише для цього етносу стереотип мислення, психологію і ментальність, цілу низку традицій і звичок. Найхарактернішою і чи не найпершою етнічною ознакою є мова. Вся етнічна інформація записана в геномі людини.

Витоки всіх індоєвропейських археологічних культур йдуть від Дунайського регіону. Тут був центр, своєрідне ядро індоєвропейського етногенезу, тобто те, що вчені називають архетипом. Що стосується слов'ян, до яких належать і українці, то на користь їх дунайської прабатьківщини свідчить найстародавніший із всіх культур, притаманний людському рівню свідомості, культ Роду. Саме тут ми, українці, доводить наш історик, маємо шукати свої коріння, а не за примхами російських істориків там, де їх напочатках не було, зокрема у Подніпров'ї, бо ж сюди поляни прийшли лише в VII столітті. Із-за територіального, а не духовного підходу до історії українства, ми практично нічого не знаємо про найдавніший період своєї історії, бо ж тисячоліття нашого історичного розвитку було відкинуте і історія стала писатимся лише з IX століття – з моменту завоювання Рюриком новгородських слов'ян. Прабатьківщину українства дехто з дослідників став навіть локалізувати у Причорноморських степах, виводити українство з іранських трипільців, арійців, хозар, скифів.

Проте оскільки всі індоєвропейці походять із регіону Середнього Подунав'я, то ані слов'яни, ані українці не можуть бути тут винятком. В 10 році до н.е. римські джерела вперше згадують про загадкових осів, яких десь на північ від Середнього Дунаю підкорив римський консул Марк Візіній. Про «карпатських Оросів» згадує Птолемей у своїй «Географії». На запитання: «Звідки пішла Руська земля?» Нестор-літописець відповідає «По давніх же часах сіли слов'яни на Дунаєві, де єсть нині Угорська землі і Болгарська. Од тих слов'ян розійшлися вони по Землі і прозвалися іменами своїми, - від того, де сіли, на котрому місці». Книга С.Семенюка відповідає на питання, чому українці оспівали Дунай, а не Дніпро. Автор не зводить поняття «українство» до поняття «український народ». Останній є лише завершальним етапом розвитку українства.

*А. Колодний,
доктор філософських наук, професор*